

Skúsenosti s protimrazovou závlahou z Južného Tirolska a zo Slovenska

Thomas Holzner Dunaj Fruit, s.r.o

Predvianočné ovocinárske dni 2016
8. – 9. decembra 2016 Hotel Magnólia Piešťany

Hneď na začiatku by som sa chcel poďakovať pánovi Turlíkovi z Ovocinárskeho družstva Bonum za pozvanie na Predvianočné ovocinárske dni 2016 tu v kúpeľnom meste Piešťany.

Keďže sú moje jazykové znalosti nedostačujúce, žiaľ nie je možné odprezentovať ju v slovenčine. Práve preto som nechal pripraviť preklad a budem sa snažiť tohto prekladu držať.

V krátkej prednáške by som mal predstaviť svoje skúsenosti ako pestovateľ ovocia v Južnom Tirolsku(Taliansku) ako aj vo Veľkých Ulanoch na Slovensku.

Náš angažmán na SR je veľmi nový. S pestovaním na jednej časti rozlohy sme začali v roku 2012. Preto môžem podať len veľmi stručný prehľad, údaje sú založené na mojich osobných skúsenostiach a vedomostiach.

Čo pestujeme v Južnom Tirolsku?

Súčasná situácia :

Hornaté oblasti:

Golden Del. - Parsi,
Galagruppe – Schnico Red, Galaval,
Stark Spur-Gruppe - Sandige SuperChief
Standart Stark Del.-Gruppe - Jeromine etc.
Jonagold-Gruppe
Yellow – Shinanogold - Opal
Envy,
Bonita,

Čerešne
Marhule

Údolia :

Gala

Rubens

Jazz

Stark-Gruppe

Golden Reinders, KI B

Modì

Nicoter/Kanzi

Granny Smith

Winesap

Dallago

Pink Lady – Rosy Glow

Yellow – Shinano Gold? - Opal

Envy?

Crimson Snow?

Crimson Crisp?

Bonita

Natyra

Pestovanie hrušiek už v Južnom Tirolsku prakticky neexistuje a to napriek veľkým a renomovaným výrobcam destilátov (Pircher, Roner, Psenner, Unterthurner) a tomu zodpovedajúcemu dopytu.

Budúce spektrum odrôd je momentálne ťažko definovateľné, rozhodnutie pre každého producenta je ťažké a nekoordinované.

Zadania zo strany Južnotirolskej poradenskej organizácie nie sú konkrétne resp. nebude prevzatá žiadna záväzná zodpovednosť, zväčša sa odkazuje na združenie pestovateľov.

Ani z ich strany zadania a odporúčania nie sú konkrétne a nie sú ani záväzné.

Pozitíva a negatíva k ovocinárstvu na SR s porovnaním s Južným Tirolskom

- Miesto, klíma v Južnom Tirolsku od 250 m.n.m do 1000m.n.m. umožňuje veľký rozsah odrôd
- Dostupnosť vhodných pozemkov je v Južnom Tirolsku veľmi obmedzená, vysoké ceny pozemkov (od 60,00Euro/m² do 100,00Euro/m²), najrôznejšie pôdy, geografická orientácia východ-zapad, menej časté rozdelenie parciel, malé možnosti prenájmu + vysoké ceny prenájmu (+6.000Euro/ha/ročne)

- Veľkosti podnikov v južnom Tirolsku sú pomerne malé, priemerne 2x5ha, medzičasom mierne stúpajú kvôli dodatočnému prenajímaniu.
- Podnik v južnom Tirolsku je väčšinou rodinný podnik. Väčšinou je vedený ako „uzatvorene gazdovstvo (farma)“ + vedľajšie podnikanie v oblasti turizmu
- „uzatvorené gazdovstvo (farma)“ je daňovo zvýhodnená prevádzka, ktorá zahrňuje, že cela nehnuteľnosť bude zdedená. Súrodenci sú „povolení dediči“. Kritériom hodnotenia dedičských práv pre dedičov je hodnota výnosu farmy a nie trhovú cenu. Ten kto to prevezme nemôže dlhší čas predáť gazdovstvo a ani časti z neho a musí sa starať o rodičov.

- Sila spojenia pomocou združení, spolkov a klubov (zväzov) je v juž. Tirol. úspešné praktizovaná generáciami.
- Zavlažovanie – ochrana proti mrazu pomocou Bonifizierungskonsortium (združenia)
- Nepriazeň počasia – vietor – ochrana proti krupobitiu pomocou Hagelschutzkonsortium (združenia)
- Južnotirolske Poradenské spoločenstvo pre ovocinárstvo a vinohradníctvo pomáha pri sadení a ochrane rastlín.

Jednotne pre poľnohospodárstvo vytvorené a zaväzné smernice pre ochranu rastlín, vlastné určenie zostatku v poľnohospodárstve a kontrola IP

- V juž. Tirolsku máme pomerne veľký počet registrovaných hnojív a ochranných prostriedkov na rastliny. Je to kvôli profesionálnemu a k trvalému rozvoju smerovanému hospodárstvu, aby boli zohľadnené dnešné náročne požiadavky.
- Cieľom je dokonale prebratie EU noriem v jednotlivých EU krajinách bez špeciálnych výnimiek udelených danou krajinou. Aj produkt, ktorý bol pre príslušné pestovanie v akejkoľvek EU krajine registrovaný, musí mať automaticky platnosť aj v druhých členských štátoch EU.

- Táto požiadavka musí byť základom EU trhu. Podľa nášho názoru preto musia všetci výrobcovia garantovať, že sú výrobné prostriedky rovnaké. Všetko ostatné by bolo stále nerovnosť a tým pádom prípadne hrubé narušenie súťaže oproti všetkým EU konkurentom
- Kontrola kvality v Juž. Tirolsku a Global Gap certifikácia prebehne od členov družstiev až po výrobcov cez VOG.

- Dotácie budú poskytnuté na základe pomeru medzi hornatým územím a údoliami pre konzultácie, družstvo, palivo, nákup strojov, postavenie hospodárskych budov, poistenie v prípade krupobitia, zavlažovanie, ochrana proti mrazu, turizmus
- V juž. Tirolsku som členom družstva Genossenschaft **LanaFruit** – ca. 1.000 ha sádov, ca. 50.000 t ovocia, ca. 330 členov. Z toho je asi 60% chránené pestovanie. Valne zhromaždenie je riadiaci orgán družstva. Každý člen má jeden hlas. Dalsie orgány sú prezident, správna rada, dozorná rada, konateľ.
- Družstvo má za úlohu:

Skladovanie, triedenie, balenie, prepravky , čiastočné predaj.

- Reklama a predaj sa realizuje cez centrálné organizácie VOG a VIP.
- Čo sa týka právnych a daňových záležitosti existuje spolupráca so spolkom Raiffeisen
- Južné Tirolsko produkuje približne 1,2 miliónov jablk na ca. 18.500 ha sádov. Viac ako 90% pestovateľov je organizovaných v spoločenstve.
- Máme silné zastúpenie zo strany južnotirolského poľnohospodárskeho zväzku (Bauernbund) už od dávnych generácií (prevod vlastníctva, dedičstvo, poradenstvo podnikania a prevádzky, spracovanie všetkých daňových záležitosti, pracovné právo, mzdové právo a nájomné vzťahy)

- Ďalej je tu silné zastúpenie záujmov poľnohospodárstva v národnej vláde – s veľkým ohľadom na sociálnu rovnosť v spoločnosti (veľa pracovných miest vo zväzkoch, družstvách a v záujmových skupinách), vyrovnanie medzi znevýhodnenými oblasťami – horské údolia, poradca pre poľnohospodárstvo
- Vysoko kvalitný vzdelávací systém v škole ovocinárstva a vinohradníctva „Laimburg“ s pričleneným tak isto pomenovaným medzinárodným výskumným inštitútom garantuje mládeži všetkých spoločenských skupín solídne a odborne vzdelanie na najvyššej úrovni. Stále rastúci počet študentov to potvrdzuje.
- na trojjazyčnej Freie Universitet v Bozen sa nachádza aj samostatne štúdium poľnohospodárskych vied.

Vlastné skúsenosti s protimrazovou závlahou

- S touto formou ochrany sme začali v 60-tych rokoch, najprv na jednotlivých farmách, dnes už vďaka spoločenstvám a konzorciám na väčšine podnikov.
- V južnotirolských údoliach by nebolo profesionálne pestovanie bez použitia ochrany proti mrazu možné. Závlahovanie ochranou proti mrazu je efektívne aj pri nízkej teplote. Môžu byť teploty až do -7° -8°C cez noc.
- Závlahovanie ochranou proti mrazu cez celú plochu pomáha k zmierneniu mrazu v celom údolí.
- Najnovšie je protimrazové závlahovanie využívané aj v lete na temperované chladenie ovocia, je to prirodzenou metódou ako dosiahnuť kvalitu očakávanú od obchodníkov.

- Toto využitie prispieva k rýchlejšej amortizácii nákladov na protimrazovú závlahu
- Štúdie dokazujú, že voda, ktorá je na zavlažovanie a ochranu proti mrazu nutná, nebude okoliu zobratá natrvalo. Podľa druhu pôdy je spotrebovaná voda do hodiny naspäť.
- Na odparovanie sa tiež treba pozerať relatívne. Koniec koncov „odparená“ voda sa vráti ako dážď naspäť. Takže pochybnosti o tomto sú neodôvodnené

Závěrečné poznámky

- V okolí nášho sadu, ktoré poznám, v Dunajskej nížine, som našiel doteraz vhodné klimatické podmienky pre profesionálne ovocinárstvo. Panónska klíma s teplým počasím ale zároveň aj nízkymi teplotami, sa môže pozitívne odraziť na chuti, na vnútornej a vonkajšej kvalite ale aj na farbe plodov.
- Dobré prevzdušnenie našej zóny pôsobí ochranné ohľadom rozšírenia rastlín a patogénov ovplyvňujúcich kvalitu plodov a ani hmly nie sú vďaka tomu problémom.
- Celkovo a aj vďaka mojim skúsenostiam v juž. Tirolsku považujem možnosť spoločného skladovania, triedenia a uplatnenia na trhu pomocou centrálnej homogénnej organizácie ako výhodné, moderné a veľmi účinné
- Zložitosť jednotlivých oblastí vyžaduje profesionalitu. Toto je garantované modernými a udržateľnými zariadeniami a veľmi dobre zaškolenými zamestnancami.
- Pre vysoké požiadavky súčasnosti je prispôsobenie veľkosti prevádzky a spojenie síl základom

- Pre nás sa ukázala možnosť byť členom v družstve BONUM v plnom rozsahu ako výhoda. Týmto chcem poukázať na veľmi dobrú spoluprácu s týmto združením, ktoré je podľa nášho názoru vedené veľmi efektívne s ohľadom na dané podmienky .
- Zástupcom spoločnosti, Ing. Jozefovi Vozárovi a Petrovi Turlíkovi ale aj ostatným sa chcem týmto poďakovať za to že od začiatku spolupráce nám pomáhali cennými radami.
- Systém družstva na SR je sčasti rozdielny od systému v juž. Tirolsku, hlavne čo sa týka veľkosti členských podnikov
- Slovenský model je sčasti flexibilnejší a otvorenejší. Výrobcovia majú viac vlastného priestoru na jednanie. To môže byť výhoda – kvôli súčasnej väčšej koncentrácii veľkoodberateľov to však nemusí bezpodmienečne tak byť.
- Ďalšou výhodou je interný trh, ktorý je schopný prijímať. Je tu šanca pomocou intenzívnej podpory regionalít obyvateľstvo senzibilizovať. Viem si predstaviť, že takéto opatrenia by mohli byť vypočítané aj na úrovni EÚ.

- V súvislosti s týmto by bol jednotný hlas, ak by to bolo možné, od všetkých výrobcov, mimoriadne dôležitý. Relatívne malý počet výrobcov s veľkými rozlohami a produkciou môže byť výhodou, konsenzus by mal byť ľahšie dosiahnuteľný.
- Viem si predstaviť aj spoluprácu s predajcami potravín s exkluzívnou ponukou odrôd, ako je napr. skupina LEH
- Efektívnu potrebu a predajnosť môže lepšie ohodnotiť j predajca, ktorý sa vyzná v konzumentoch. Na základe ich širokej ponuky produktov má LEH k dispozícii existujúcu metodiku výpočtov.
- Nekontrolované pestovanie založené len na predpokladoch by mohlo v budúcnosti spôsobiť úplný chaos a koniec koncov by nemuselo byť finančne udržateľné. Stále častejšie je aj dnešná spoločnosť kritická voči takýmto produkčným modelom hlavne v hospodárstve a poľnohospodárstve.

- Výhodou pre produkciu kvalitného ovocia je dostatočná dostupnosť vody. Toto je určite obrovské plus pre celú oblasť. Koniec koncov môže produktívne nasadenie dostupnej vody viesť k istej a kvalitnej úrode. To zase zaisťuje dobrý dopyt a tým lepšiu cenu. Následné to moze poistit finančnú situáciu výrobcov a súčasne umožňuje zdravý a udržateľný hospodársky rast.
- V konečnom dôsledku a pre mňa veľmi dôležité – môžu byť týmto vytvorené a zaistené pracovné miesta, v primárnom sektore aj v pridružených oblastiach. Všetci profitujú z istého a hospodársky udržateľného ovocinárstva.
- Na záver ešte niekoľko fotiek z juž. Tirolska a zo Slovenska.

